

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

27

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 303

**Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile 42
Milletvekilinin Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar
Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına
Dair Kanun Teklifi (2/4092) ile Plan ve Bütçe
Komisyonu Raporu**

Not: Bu Sıra Sayısına; elektronik ortamda
“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet adresindeki sorgu sayfası üzerinden erişilebilmektedir.

Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• **2/4092 Esas Numaralı Teklifin**

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4

- Katılma Yazıları 5

- Genel Gerekçesi 5

- Madde Gerekçeleri 6

• **Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu** 8

• **Muhalefet Şerhleri** 13

• **Teklif Metni** 46

• **Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin** 46

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifimiz ve gerekçesi ekte sunulmaktadır.

Gereğini arz ederiz.

Uğur Aydemir

Manisa

Mehmet Yavuz Demir

Muğla

Hamdi Uçar

Zonguldak

Mustafa Levent Karahocagil

Amasya

Zehra Taşkesenlioğlu Ban

Erzurum

Yaşar Kırkpınar

İzmir

Ceyda Bölünmez Çankırı

İzmir

Mustafa Arslan

Tokat

Fehmi Alpay Özalan

İzmir

Recep Özel

Isparta

Zülfü Demirbağ

Elazığ

Derya Bakkak

Gaziantep

Hacı Özkan

Mersin

Mehmet Habib Soluk

Sivas

Ahmet Berat Çonkar

İstanbul

Mustafa Kendirli

Kırşehir

Hasan Çilez

Amasya

Hakan Çavuşoğlu

Bursa

Refik Özen

Bursa

Zafer Işık

Bursa

Emine Yavuz Gözgeç

Bursa

Burhan Çakır

Erzincan

Yavuz Subaşı

Balıkesir

Gülây Samancı

Konya

Polat Türkmen

Zonguldak

Necip Nasır

İzmir

Fuat Köktaş

Samsun

Abdullah Doğru

Adana

Semiha Ekinci

Sivas

Ramazan Can

Kırıkkale

İbrahim Aydemir

Erzurum

Abdullah Nejat Koçer

Gaziantep

Tamer Dağlı

Adana

Oğuzhan Kaya

Çorum

Feyzi Berdibek

Bingöl

Şahin Tin

Denizli

Şamil Ayrım

İstanbul

Hasan Turan

İstanbul

Bahar Ayvazoğlu

Trabzon

Fatma Aksal

Edirne

Belgin Uygur

Balıkesir

Selim Gültekin

Niğde

Tülay Kaynarca

İstanbul

KATILMA YAZILARI

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğinin yapılmasını arz ederim.

14.01.2022

Ekrem Çelebi

Ağrı

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

13.01.2022 tarih ve 2/4092 esas numaralı Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

14.01.2022

Süleyman Karaman

Erzincan

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifine imzama koyuyorum.

Gereğini arz ederim.

Recep Uncuoğlu

Sakarya

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYON (2/4092)

ESAS

Plan ve Bütçe Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Mükelleflerin, yeniden değerlendirme imkânları ve 2004 yılından itibaren enflasyon düzeltmesinin uygulanmaması gerekçeleriyle, şartlar oluşsa bile enflasyon düzeltmesi uygulamasının ertelenmesi taleplerine istinaden, Teklif ile 2023 yılı sonuna kadar enflasyon düzeltmesi yapılmaması amaçlanmaktadır. Ayrıca, 2023 yılı hesap dönemi sonu itibarıyla yapılacak enflasyon düzeltmesi neticesinde belirlenen geçmiş yıl kârının vergiye tâbi tutulmaması, geçmiş yıl zararının zarar olarak kabul edilmemesi öngörülmektedir.

Ayrıca Teklif ile, bankacılık sistemindeki toplam mevduat ve katılım fonu büyüklüğü içerisinde Türk Lirasının payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla, yabancı paralarını Türk

Lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin dönüşüm esnasında oluşan kur farkı kazançları da dâhil olmak üzere bu kapsamda açılan vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarından elde edecekleri faiz ve kâr paylarının vergiden istisna edilmesi amaçlanmaktadır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1- Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesine göre enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşması hâlinde, şartların gerçekleştiği hesap dönemlerinde mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir. Enflasyon düzeltmesi 2003 ve 2004 yıllarında uygulanmış ve mezkûr maddenin A fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamındaki hariç, sonraki dönemden günümüze kadar şartların gerçekleşmemesi nedeniyle enflasyon düzeltmesi yapılmamıştır. Bununla birlikte 3/6/2021 tarihli ve 7326 sayılı Kanunla geçici 31 inci maddede yapılan düzenlemeyle 31/12/2021 tarihine kadar mükelleflerin taşınmazlarını ve amortismanına tabi diğer iktisadi kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutma imkânı getirilmiştir. Yine 2021 yılında aynı Kanunda, 14/10/2021 tarihli ve 7338 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle de; amortismanına tabi iktisadi kıymetler bakımından sürekli yeniden değerlendirme uygulamasının, enflasyon düzeltmesi koşullarının oluşmadığı dönemlerde tekrar uygulanabilmesi mümkün hâle getirilmiştir.

Mükelleflerin, söz konusu yeniden değerlendirme imkânları ve 2004 yılından itibaren enflasyon düzeltmesinin uygulanmaması gerekçeleriyle, şartlar oluşsa bile enflasyon düzeltmesi uygulamasının ertelenmesi taleplerine istinaden, yapılan bu düzenlemeyle 2023 yılı sonuna kadar enflasyon düzeltmesi yapılmaması sağlanmaktadır. Ayrıca, 2023 yılı hesap dönemi sonu itibarıyla yapılacak enflasyon düzeltmesi neticesinde belirlenen geçmiş yıl kârının vergiye tâbi tutulmaması, geçmiş yıl zararının zarar olarak kabul edilmemesi öngörülmektedir.

Diğer taraftan, madde hükümleri 213 sayılı Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamındaki mükellefler bakımından geçerli olmayıp, bu mükellefler bahse konu fıkra kapsamında, geçici vergi dönemleri ve hesap dönemleri sonları itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapmaya devam edeceklerdir.

Madde 2- Madde ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat ve katılım fonu büyüklüğü içerisinde Türk Lirasının payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla, yabancı paralarını Türk Lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin dönüşüm esnasında oluşan kur farkı kazançları da dâhil olmak üzere bu kapsamda açılan vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarından elde edecekleri faiz ve kâr paylarının vergiden istisna edilmesi amaçlanmaktadır.

Buna göre, kurumların döviz tevdiat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk Lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlıkları en az üç ay vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda, dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının son üç aya isabet eden kısmı istisna edilmektedir. Ayrıca yabancı para cinsinden varlıkların Türk Lirasına çevrildiği tarihte oluşan kur farkı kazançları ile vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları kurumlar vergisinden istisna edilmektedir. Mezkur istisnaya, dönüşümün desteklenmesi kapsamında Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yapılan destek ödemeleri ve dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan faiz ve kâr payları da dâhil edilmektedir.

Diğer taraftan maddenin ikinci fıkrası ile 2022 yılı sonuna kadar yabancı paralarını dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk Lirasına çevirmek suretiyle en az üç ay vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendiren kurumların bu hesaplardan elde edecekleri

kazançların da (faiz, kâr payı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasıncı yapılan destek ödemeleri dâhil) kurumlar vergisinden istisna edilmesi amaçlanmaktadır. Bu kapsamda bir geçici vergi döneminden sonra Türk Lirasına dönüşümün gerçekleşmesi durumunda dönem sonu ile Türk Lirasına çevrildiği tarih aralığına isabet eden kur farkı kazançları da istisna edilmektedir.

Öte yandan, maddenin üçüncü fıkrasında, kurumların altın cinsi hesaplarındaki varlıkları ile işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini dönüşüm fiyatı üzerinden Türk Lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlığı maddede belirtilen asgari süreler dâhilinde değerlendirmeleri durumunda, altının Türk Lirasına çevrildiği tarihte oluşan kurum kazancı ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere bu kapsamda açılan hesaplardan vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançların kurumlar vergisinden istisna edildiği hükmüne yer verilmektedir.

Maddenin son fıkrası ile bu kapsamda açılan hesaplardan vadesinden önce çekim yapılması durumunda istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergilerin vergi ziyayı cezası ve gecikme faizi uygulanmak suretiyle tahsil olunacağı hükmüne yer verilmektedir.

Madde 3- Yürürlük maddesidir.

Madde 4- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

18/01/2022

Esas No: 2/4092

Karar No: 6

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/4092 esas numaralı, “*Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*” Komisyonumuzun 17/01/2022 tarihinde yaptığı 28 inci birleşiminde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

1. GİRİŞ

Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR ve 42 Milletvekili tarafından 13/01/2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan 2/4092 esas numaralı '*Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi*' Başkanlıkça 14/01/2022 tarihinde esas komisyon olarak Komisyonumuza havale edilmiştir.

Komisyonumuzun 17/01/2022 tarihinde yaptığı 28 inci birleşiminde 2/4092 esas numaralı Kanun Teklifi, Teklifin ilk imza sahibi Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR ile Hazine ve Maliye Bakanlığı, Gelir İdaresi Başkanlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Adalet Bakanlığı, Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB), Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) temsilcilerinin katılımıyla görüşülmüştür.

2. 2/4092 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİNDE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

2/4092 esas numaralı Teklifin gerekçesi ve metni incelendiğinde, Teklifte;

- 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemleri sonuna kadar enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmamasına, 31/12/2023 tarihli mali tablolarda yapılacak enflasyon düzeltmesi neticesinde belirlenen geçmiş yıl kârının vergiye tâbi tutulmamasına ve geçmiş yıl zararının zarar olarak kabul edilmemesine,

- Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda düzenlemede şartları belirtilen kazançlarının kurumlar vergisinden istisna edilmesine,

- Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda oluşan kur farkı kazançlarının, geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle Türk lirasına çevrildiği tarih arasına isabet eden kısmı ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançların kurumlar vergisinden istisna edilmesine,

- Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda Türk lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançların kurumlar vergisinden istisna edilmesine,

yönelik düzenlemelerin yer aldığı görülmektedir.

3. KOMİSYONDA KANUN TEKLİFİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

Kanun Teklifi üzerinde yapılan görüşmelerde milletvekilleri tarafından;

- Mükelleflerin 2004 yılından itibaren Vergi Usul Kanununda öngörülen şartların oluşmaması nedeniyle uygulanmayan enflasyon düzeltmesinin, gerekli sürede hazırlanmasında yaşanabilecek güçlük nedeniyle ertelenmesi yaklaşımının anlaşılabilir olduğu, fakat bu ertelemenin 2022 yılı sonu yerine 2023 yılı sonuna bırakılmasının anlaşılacağı,

- Son dönemde getirilen düzenlemelerin, ekonomide yaşanan sorunların bir yansıması olduğu, ekonomide karşı karşıya kalınan sıkıntılı durumun ortadan kaldırılmasına yönelik olarak sürecin iyi analiz edilmesine ve ekonomiye ilişkin köklü ve kapsamlı tedbirlerin alınmasına ihtiyaç duyulduğu, gelinen noktada kur korumalı hesap uygulaması neticesinde döviz mevduatlarında belirgin bir azalmanın henüz görülmediği, diğer taraftan düzenlemeden elinde yabancı para bulunan gerçek ve tüzel kişilerin yararlanabileceği, bu durumun eşitlik ilkesini zedelediği,

- Kur korumalı hesap uygulamasının döviz kurlarının artmadığı bir konjonktürde Hazineye ilave yük anlamında herhangi bir sorun oluşturmasının beklenmediği fakat dünya genelinde oluşabilecek bir ekonomik çalkantının hali hazırda yüksek olan CDS risk primi nedeniyle ülkemizi de olumsuz etkilemesi durumunda döviz kurlarında görülmesi muhtemel artış nedeniyle Hazineye ciddi yük binmesine neden olabileceği, bu tip sistemik riskler nedeniyle söz konusu uygulamanın uzun vadeli olarak sürdürülmesinin mümkün görülmediği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve önerilerin ardından Teklifin ilk imza sahibi Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR ve ilgili kamu idarelerinin temsilcileri tarafından yapılan açıklamalarda;

- Enflasyon düzeltmesine yönelik getirilen düzenlemenin mükelleflerin lehine bir durum olarak görüldüğü, uzun yıllar enflasyon şartlarının oluşmaması sebebiyle uygulama zorunluluğu oluşmadığından mükellefler açısından yeterli teknik altyapının kurulamadığı, bu kapsamda mükellefler tarafından gelen erteleme talebinin karşılanmaya çalışıldığı ve uygulamanın 2023 yılı sonuna ertelenmesinin de mükellefler lehine bir yaklaşım olduğu,

- 20 Aralık 2021 tarihinde açıklanan ekonomik tedbirler kapsamında yapılan düzenlemeler sonucunda, döviz kurlarında görülen ve ekonomik gerekçelerle açıklanamayan artışların önüne geçildiği ve döviz kurlarında geri çekilmelerin yaşandığı, yapılan düzenlemelerde amacın hem spekülasyon döviz talebinin azaltılması hem de vatandaşların mevduatlarının döviz karşısındaki değerinin korunması olduğu,

- Şirketlerin de kur korumalı TL mevduat ve katılım sistemi uygulamasına dahil edilmesi ve bu kapsamdaki kazançlarının vergiden istisna tutulmasının Türk lirası mevduat ve katılım hesaplarına dönüşüme katkı sağlayacağı değerlendirildiği, sürecin dinamik yapısı nedeniyle gerekli tedbirlerin yeri geldikçe alınmakta olduğu,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Teklifin geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklifin maddelerinin görüşülmesine geçilmesi kararlaştırılmıştır.

Teklif metni aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle Komisyonumuzca kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifin çerçeve 1 inci maddesi; aynen kabul edilmiştir.

Madde 2

Teklifin çerçeve 2 nci maddesi; kazançları bilanço esasına göre tespit edilen gelir vergisi mükelleflerinin de istisna hükümlerinden aynı şartlarda yararlanabilmesini temin eden düzenlemenin yeni bir fıkra olarak eklenmesi suretiyle 2 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 3 ve 4

Teklifin yürürlüğe ilişkin 3 üncü ve yürütmeye ilişkin 4 üncü maddeleri; aynen kabul edilmiştir.

Teklifin maddelerinin kabul edilmesinin ardından Teklifin tümü oylanmış ve kabul edilmiştir.

Ayrıca; Komisyondan alınan yetki çerçevesinde Teklif metni; kanun dili ve tekniği, anlatıma açıklık kazandırılması ile kanunların hazırlanmasında uygulanan usul ve esaslar doğrultusunda gözden geçirilmiş, bu çerçevede metinde redaksiyon mahiyetinde değişiklikler yapılmıştır.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere;

- Ankara Milletvekili Orhan YEGİN,
  - Antalya Milletvekili İbrahim AYDIN,
  - Aydın Milletvekili Bekir Kuvvet ERİM,
  - Denizli Milletvekili Nilgün ÖK,
  - Erzurum Milletvekili İbrahim AYDEMİR,
  - Gaziantep Milletvekili Abdullah Nejat KOÇER,
  - Giresun Milletvekili Cemal ÖZTÜRK,
  - İstanbul Milletvekili Şirin ÜNAL,
  - İzmir Milletvekili Yaşar KIRKPINAR,
  - Kayseri Milletvekili Mustafa Baki ERSOY,
  - Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR,
  - Trabzon Milletvekili Salih CORA
- özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Sözcü
<i>Cevdet Yılmaz</i>	<i>İsmail Faruk Aksu</i>	<i>Abdullah Nejat Koçer</i>
Bingöl	İstanbul	Gaziantep
		(Bu raporun özel sözcüsü)
Kâtip	Üye	Üye
<i>Şirin Ünal</i>	<i>Bülent Kuşoğlu</i>	<i>Orhan Yegin</i>
İstanbul	Ankara	Ankara
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Bekir Kuvvet Erim</i>	<i>İbrahim Aydın</i>	<i>Nilgün Ök</i>
Aydın	Antalya	Denizli
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Garo Paylan</i>	<i>İbrahim Aydemir</i>	<i>Muhammet Naci Cinisli</i>
Diyarbakır	Erzurum	Erzurum
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Cemal Öztürk</i>	<i>Mehmet Bekaroğlu</i>	<i>Emine Gülizar Emecan</i>
Giresun	İstanbul	İstanbul
(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
Üye	Üye	Üye
<i>Erol Katırcıoğlu</i>	<i>Yaşar Kırkpınar</i>	<i>Mustafa Baki Ersoy</i>
İstanbul	İzmir	Kayseri
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Bu raporun özel sözcüsü)
Üye	Üye	Üye
<i>Abdüllatif Şener</i>	<i>Uğur Aydemir</i>	<i>Süleyman Girgin</i>
Konya	Manisa	Muğla
(Muhalefet şerhimiz vardır)	(Bu raporun özel sözcüsü)	(Muhalefet şerhimiz vardır)
	Üye	
	<i>Salih Cora</i>	
	Trabzon	
	(Bu raporun özel sözcüsü)	

MUHALEFET ŞERHİ

(2/4092) esas numaralı "Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi"ne karşı olmamızın nedenleri aşağıda belirtilmiştir.

Genel değerlendirme

Türkiye bugün hem devlet krizini, hem de ekonomik krizi iç içe yaşamaktadır. Kur artışını baskılamak için bir nevi örtülü faiz artışı niteliğinde olan kur garantili tasarruf mevduatı uygulamasına başlanmıştır.

TÜİK tarafından ilan edilen 2021 yılı enflasyon oranı (TÜFE artışı) % 36.08, üretici enflasyonu (ÜFE artışı) 79.89 seviyesine ulaşmış bulunmaktadır.

MHP destekli Ak Parti iktidarının 20 yıldır izlemiş bulunduğu ekonomik politikalar sonucunda ülke enflasyon-cari açık-döviz-faiz denkleminde sıkışmış vaziyettedir.

Ranta ve inşaata dayalı ekonomi politikaları izleyen iktidar tarafından özellikle 2007'den sonra uygulanan ekonomiyi sıcak para ile şişirme stratejisiyle Türkiye ekonomisi dolarkolik hale gelmiştir. Ekonomi, dış borca batırılmış, bu da vatandaşları "büyüme" olarak sunulmuştur.

İzlenen zikzaklı faiz politikaları neticesinde TL'nin aşırı değer kaybı ile fiili devalüasyon yaşanmaktadır. Ayrıca TL'nin aşırı değer kaybına bağlı olarak artan yoksulluk şiddeti kamuoyunda daha fazla hissedilmektedir. Bu kez örtülü faiz artışları ile Türk parasının dolara endeksenerek değerinin korunmasına çalışılmaktadır.

Ak Parti iktidarının 'Döviz Endekli Mevduat' hamlesinin tüm yükü üzerinde yeterince borç yükü olan ve bu yükü günbegün artan Hazine'ye olacaktır. Bu hamlenin, faize ve fiyatlara olumlu hiçbir etki yapmazken, aksine enflasyonun ve kurun tetiklenmesini de beraberinde getirmesi büyük bir olasılıktır.

Güncel ekonomik problemlerin çözümüne yönelik esaslı düzenlemeler içermeyen (2/4092) esas numaralı "Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" Ak Parti iktidarının uyguladığı yanlış ekonomik politikaların sonucunu teyit eden iki düzenlemeyi içeren 4 maddelik bir kanun teklifidir.

Kanun teklifinde yer alan maddelerden ilki, Vergi Usul Kanununun mükerrer 298. maddesinde bulunan ancak 2004 yılından beri uygulanmayan, ancak yaşanan

enflasyonist koşullar nedeniyle uygulanması gereken *(fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması)* şartların gerçekleştiği hesap dönemlerinde mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmasını gerektiren uygulamanın 2023 yılı sonuna kadar uygulanmasının ertelenmesi ile ilgilidir.

Bu düzenleme ile Ak Parti iktidarı ülkeyi enflasyon girdabına soktuğunu enflasyonla mücadele stratejisinin çöktüğünü itiraf etmektedir.

Kanun teklifinde yer alan maddelerden ikincisi ise; artan döviz kurunu dizginlemek için yasal bir temele oturtulmadan acele ile başlatılan mevduata örtülü faiz artışı uygulamasının devamı niteliğinde bulunan; mevduat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını ve altın hesabı bakiyelerini Türk lirasına çeviren bilanço usulü esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerine ve kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkı ve faiz gelirleri açısından bazı koşullara uyulması şartıyla vergi istisnası getirilmesi ile ilgilidir.

Bu düzenleme ile de iktidar; döviz krizinin halen devam ettiğini, kur krizini çözmede başarısız olduğunu beyan etmektedir.

Ancak söz konusu düzenleme; yakın geçmişte yaşanan Merkez Bankasına ait 128 Milyar Dolarlık rezervin bazı finans cambazlıkları ile kamu bankaları aracılığıyla arka kapıdan satışı sırasında döviz alanlar ile 2016 yılından beri Kredi Garanti Fonu olanakları çerçevesinde dağıtılan kaynakları yağmalayarak almış buldukları kredileri yatırıma değil döviz alımında kullanan kesimi ödüllendirici niteliktedir.

Merkez Bankası bilançosunda yer alan hesaplar üzerinde tetkikler; yine Merkez Bankası rezervlerinin bugünlerde de kullanılarak Merkez Bankasına ait 128 Milyar Dolarlık rezervin eritilmesine benzer operasyonların mevduata örtülü faiz artışı uygulamasının algı yönetimiyle desteklenmesi amacıyla yinelenildiğini doğrular niteliktedir.

Söz konusu kanun teklifi; geçmiş dönemde benzerlerinde rastlanan özellikleri taşıyan, yaklaşık kırk iki aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi (?) olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar

tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı tablosunun mahzurlarını içermektedir.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sistemi(?) ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişiklikler ve “atanmış bakan” müessesesi kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilemekte, bu durum ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olmaktadır. Yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM’yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

24 Haziran 2018 seçimlerinden sonra yürürlüğe giren Anayasa’nın “Kanunların teklif edilmesi ve görüşülmesi” başlıklı 88. maddesine göre, kanun teklif etmeye milletvekilleri yetkili kılınmıştır. Ancak T.B.M.M.’nin yasama faaliyetlerinin nasıl gerçekleştirileceği konusunda yaklaşık 42 aydan beri yaşanan problemler güncelliğini korumaktadır.

Temmuz 2018 ortalarından bu yana 89 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi ile kamu yönetim organizasyonunda yapılan kalıcı değişikliklerinin, “atanmış bakan” müessesesinin kamu yönetiminin çalışma tarzını olumsuz yönde etkilediği, ayrıca kanun tekliflerinin hazırlanma ve T.B.M.M.’ne, komisyonlara sunum aşamalarında düşük profilli ve belirsiz bir yapının ortaya çıkmasına neden olduğu gözlemlenmektedir.

“İstismarcı anayasa değişikliğinin istismarcı uygulanması”, Türkiye devletini, Anayasal devlet özelliğinden uzaklaştırmış bulunmaktadır.

9 Temmuz 2018’de yürürlüğe giren 6771 sayılı Kanunla yapılan Anayasa değişikliğinin kırk iki aylık uygulaması, “tek adam yönetiminin” sürdürülemez özelliğini teyit etmiş bulunmaktadır.

Söz konusu Anayasa değişikliği ile hükümet ve bakanlar kurulu kaldırılmış, “Cumhurbaşkanı’nın yürütme ile özdeşleşmiş olması”, nedeniyle yürütme “tek kişi” yönetimine indirgenmiştir.

Yasama bakımından da; parti başkanı olması nedeniyle TBMM’de Cumhurbaşkanlığı’nın ön onay vermediği yasa önerisi kabul görmemektedir. Bu tutum yasa tekliflerinin yasalaşma sürecini de olumsuz yönde etkilemektedir.

6771 sayılı Kanun ile Anayasa'da yapılan değişlikle bütçe kanunu dışında bütün yasa önerilerini hazırlama yetkisi, TBMM' üyelerine aittir. Ne var ki, yaklaşık kırk iki aylık uygulama, değinilen anayasal düzenlemeye rağmen, TBMM'nin yasama yetkisini özerk bir biçimde kullanmadığını teyit etmiş bulunmaktadır. Öncelikle, genellikle TBMM'de birinci parti konumunda olan AK Partili vekillerin imzasını taşıyan yasa önerileri, aslında Saray ve/veya bakanlık bürokratları tarafından hazırlanmakta; bu durum, yasama sürecini inisiyatif aşamasında muvazaalı kılmaktadır. Yasama çalışmalarının mutfağı niteliğindeki komisyonlar, bir tür yasak savma süreci olarak görülmekte; Genel Kurul'da ise, müzakere süreci işletilememekte; genellikle AKP-MHP (Cumhur ittifakı) üyesi vekillerin oyu belirleyici olmaktadır.

Nitekim söz konusu kanun teklifinde yer alan 1. madde ile önerilen düzenlemenin aynısı (ancak 2023 yılı sonu yerine 2022 yılı sonuna kadar erteleme önerilerek) geçen hafta (2/4058) esas numaralı "Bireysel Emeklilik Tasarruf ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişlik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken tarafımızca verilen önerge ile gündeme getirilmiş ve komisyondaki görüşme sırasında TÜRMOB'un da desteklemesine karşın Ak Parti ve MHP'li komisyon üyelerinin oylarıyla reddedilmiştir.

Çoğunluk dayatması nedeniyle müzakere sürecinin işletilemediğı TBMM'de oylan kanunların çoğunluğu, Anayasa'ya aykırı bir biçimde hazırlanan "torba yasa" tarzına göre çıkarılmaktadır. Bunun sonucunda da yasanın ulaşılabilirlik, anlaşılabilirlik ve öngörülebilirlik özellikleri zedelenmekte veya ortadan kalkmaktadır. Özet olarak, yasa önerisi aşamasında başlayan yasama zaafı, TBMM'yi nitelikli yasa yapma hak ve yükümlülüğünden alıkoymaktadır.

Bütün demokratik ülkelerde temel kuraldır, parlamentolar yasama yetkisi konusunda ortaksızdır ve yasama yetkisi sadece parlamentolar tarafından kullanılır.

Yeni sistemde bir nevi Meclisin yasama yetkisi elinden alınmıştır. Cumhurbaşkanı, Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri¹ vasıtasıyla Meclisin yasama yetkisinin bir kısmını kullanmaktadır.

---

¹ Kanun teklifinin komisyonda görüşüldüğü 07.01.2022 tarihine kadar Cumhurbaşkanı tarafından 2541 maddeden oluşan 89 adet Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi çıkarılmıştır.

24 Haziran 2018 tarihinden itibaren T.B.M.M.'nde yasama faaliyeti açısından gözlemlenen gelişmeler bu sistemin sürdürülemez olduğunu ortaya koymaktadır.

Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 42 Milletvekili tarafından verilen ((2/4092) esas numaralı "Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" T.B.M.M.'ne sunulması ve Plan ve Bütçe komisyonunda görüşmesi sırasında gözlemlenen tablo da maalesef yukarıdaki tespitlerimizi bir kez daha doğrular niteliktedir.

1. Anayasa'ya aykırılık savlarımız değerlendirilmemiştir.

Kanun teklifinin görüşülmesi sırasında; **teklifin 2. maddesinin** Anayasa'ya aykırı olduğu görüşü ileri sürülmüş, ancak bu itirazımız Komisyon Başkanlık Divanınca dikkate alınmamıştır.

Teklifin 2. maddesi ile, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na geçici madde eklenmesi suretiyle mevduat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını ve altın hesabı bakiyelerini Türk lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkı ve faiz gelirleri açısından bazı koşullara uyulması şartıyla vergi istisnası getirilmektedir.

Madde metninin gerekçesinde;

"Madde ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat ve katılım fonu büyüklüğü içerisinde Türk Lirasının payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla, yabancı paraların Türk Lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin dönüşüm esnasında oluşan kur farkı kazançları da dâhil olmak üzere bu kapsamda açılan vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarından elde edecekleri faiz ve kar paylarının vergiden istisna edilmesi amaçlanmaktadır."

ifadesi yer almaktadır.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile madde düzenlemesinin aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanması yönünde değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemenin mali portresinin ne olacağı konusunda tam ve kesin bir rakam verilmekten kaçınılmış, sadece 1 Milyar Dolar tutarında bir mevduatın

bozdurulması durumunda, hazinenin vazgeçtiği vergi miktarının 1 milyar 387 milyon olarak ifade eden afaki değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bozdurulan yabancı döviz mevduatının artması halinde söz konusu düzenlemenin kamu maliyesinin vazgeçmek zorunda kalacağı vergi miktarını artıracacağı anlaşılmaktadır.

Vergi mevzuatında yapılacak değişikliklerle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkının vergiden istisna edilmesi, bazı şartlarla dönüşen mevduatlara ilişkin faiz gelirlerinden vergi alınmaması gibi teşviklerle, kuru dizginlemek için mevduata örtülü faiz artışı uygulaması niteliğinde bulunan kur korumalı TL mevduat düzenlemesinin yaygınlaştırılması ve bu uygulamadan daha fazla sonuç alınmak istenilmektedir.

Ancak söz konusu düzenleme yakın geçmişte yaşanan 128 Milyar Dolarlık Merkez Bankası rezervlerin bazı finans cambazlıkları ile kamu bankaları aracılığıyla arka kapıdan satışı sırasında döviz alanlar ile 2016 yılından beri Kredi Garanti Fonu olanakları çerçevesinde dağıtılan kaynakları yağmalayarak almış buldukları kredileri yatırıma değil döviz alımında kullanan kesimi ödüllendirici niteliktedir.

Söz konusu madde düzenlemesi değişik açılardan Anayasada yer alan bazı maddelere de aykırılıklar taşımaktadır.

Anayasanın "Vergi ödevi" başlıklı 73. maddesi;

"Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muaflık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir."

hükmünü taşımaktadır.

Mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla; kazançları bilanço usulüne göre tespit edilen gelir vergisi mükellefleriyle

kurumlar vergisi mükelleflerine bazı koşullarla kur farkı ve faiz geliri istisnası getirilmesi düzenlemesi”herkesin mali güce göre vergi ödeme ilkesine” ve “*Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır*”. hükümlerini içeren **Anayasa madde 73'e aykırılık teşkil etmektedir.**

Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “*hukuk güvenliği*” ilkesidir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Hukuk devletinde kanun metinlerinin ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde önceden öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Söz konusu düzenleme yasaların geriye yürümezliği ilkesi açısından sakıncalı olan bazı düzenlemeleri içerdiğinden bu itibarla söz konusu düzenleme **Anayasa'nın 2. maddesine de aykırıdır.**

Teklifin yukarıda belirtilen 2. maddesi ile getirilen düzenlemeler hakkında Anayasanın yukarıda belirtilen ilgili maddelerine aykırılık yönündeki iddiamız komisyon görüşmeleri sırasında ileri sürülmüş, ancak bu durum dikkate alınmayarak iç tüzük gereği gereken işlem yapılmamıştır.

Oysa Meclis İç Tüzüğü'nün 38. maddesi “ Komisyonlar, kendilerine havale edilen tasarı veya tekliflerin ilk önce Anayasanın metin ve ruhuna aykırı olup olmadığını tetkik etmekle yükümlüdürler. Bir komisyon, bir tasarı veya teklifin Anayasaya aykırı olduğunu gördüğü takdirde gerekçesini belirterek maddelerin müzakeresine geçmeden reddeder” hükmünü taşımakta olup bu sorun bu madde uyarınca çözüme bağlanmadan tasarı görüşmelerine geçilemez.

Buna karşın Anayasa'ya aykırılık iddiası karara bağlanmadan maddeler üzerinde görüşmelere geçilmesi içtüzüğe aykırı bulunmaktadır.

2. Yaklaşık kırk iki aylık süre boyunca uygulanmaya çalışılan Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan sistemin de sakıncalarına ilave olarak, olağan yasa yapma sürecinin de dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle

sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığı genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırıdır.

T.B.M.M.'nin geçmiş yasama dönemlerinde kanun tasarıları ve tekliflerinin acele ile gündeme getirilerek kamuoyunda ve ilgili komisyonlarda yeterince tartışılmadan aceleyle yasalaştırılması yöntemi bir alışkanlık haline getirilmiş bulunmaktadır.

Bu alışkanlık Türkiye Büyük Millet Meclisinin 27. Dönemin 5.Yasama döneminde de ısrarla sürdürülmektedir. Daha önce de Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek yasalaştırılan hemen hemen tüm kanun teklifleri torba yasa teklifi niteliğinde olmasına ve TBMM genel kurulunda temel yasa olarak görüşülmesine karşın (2/4092) esas numaralı Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ve 42 Milletvekilinin "Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisinde Değişiklik yapılmasına Dair Kanun Teklifi" yürürlük ve yürütme dahil 4 maddeden oluşan bir yasa teklifi hüviyetinde bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi 13.01.2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş, 14.01.2022 tarihinde sadece esas komisyon olarak Plan ve Bütçe Komisyonuna sevk edilmiştir.

Kanun teklifinin Komisyonun 17.01.2022 günü saat 14.00'da Plan ve Bütçe Komisyonunun yapacağı toplantının gündemine alındığı Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığının yine 14.01.2022 tarih ve Z-13922241-130.02-948566 sayılı yazıları ile komisyon üyelerine bildirilmiştir.

Kanun teklifi Plan ve Bütçe Komisyonunun 17.01.2022 günü saat 14.00'de başlayan toplantısında yaklaşık 5 saatlik aralıksız bir çalışma süreci sonunda kabul edilmiştir.

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Söz konusu kanun teklifi düzenleyici etki analizleri yapılmadan TBMM'ye sunulmuştur.

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununun 02.07.2018 tarih ve 703 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile değişik "Gelir ve giderleri etkileyecek kanun teklifleri" başlıklı 14'üncü maddesi, Kamu gelirlerinin azalmasına veya kamu giderlerinin artmasına neden olacak ve kamu idarelerini yükümlülük altına sokacak kanun tekliflerinin getireceği malî yükün, orta vadeli program ve malî plan

çerçevesinde, en az üç yıllık dönem için hesaplanıp tekliflere eklenmesi ve sosyal güvenliğe yönelik kanun tekliflerinde ise en az yirmi yıllık aktüeryal hesaplara yer verilmesi zorunluluğunu hüküm altına almıştır.

Söz konusu teklifin görüşülmesi esnasında iki madde ile ilgili kapsamlı bir mali yük tablosu komisyon üyelerinin dikkatine sunulmamıştır. Özellikle kanun teklifinin 2. maddesinde yer alan Kurumlar Vergisi Kanunu'na geçici madde eklenmesi suretiyle mevduat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını ve altın hesabı bakiyelerini Türk lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkı ve faiz gelirleri açısından bazı koşullara uyulması şartıyla vergi istisnası getiren düzenlemenin, bütçeden ne kadar vergi kaybına neden olacağı konusunda sorduğumuz sorulara ısrarla yanıt vermekten kaçınılmış, sadece 1 Milyar Dolar tutarında bir mevduatın bozdurulması durumunda, hazinenin vazgeçtiği vergi miktarının 1 milyar 387 milyon olarak ifade eden afaki değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bozdurulan yabancı döviz mevduatının artması halinde söz konusu düzenlemenin kamu maliyesinin vazgeçmek zorunda kalacağı vergi miktarını artıracığı anlaşılmaktadır.

5018 sayılı Kanununun 14. maddesinde açıklanan hesaplamalar kanun tekliflerinin ve komisyonlarda görüşülmesine başlanılması yasa yapma sürecinin etkin çalışması ve daha sağlıklı ve uzun ömürlü yasal düzenlemelerin yapılması açısından önemlidir.

Erkler ayrılığı ilkesini zedeleyen TBMM'nin denge ve denetleme mekanizmasını tamamen ortadan kaldıran Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemi olarak adlandırılan yeni durumda; kanun tekliflerinin bizzat milletvekilleri tarafından hazırlanmış olduğu varsayımıyla (?) kanun teklifleri ve etki analizleri ile ilgili mekanizmanın nasıl kurulacağı, etki analizi için gereken sayısal verilerin yürütme organından ne tür bir yöntemle edinilip komisyon üyelerine sunulacağı konusunda belirsizlikler mevcut bulunmaktadır. Bu sorunun ivedilikle ele alınarak çözüme kavuşturulması gerekmektedir.

Söz konusu 4 maddelik kanun teklifi toplam 2 ayrı vergi ile ilgili Kanunda değişiklik yapmaktadır. Bu durumu belirtir tablo aşağıda yer almaktadır.

Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/4092)

Teklif Maddesi	Kanun No.	Düzenleme Yaptığı Kanun
1	1	4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanunu 'na geçici madde eklenmesi.
2	2	13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu 'na geçici madde eklenmesi.
3		Yürürlük maddesi.
4		Yürütme maddesi.

4 maddeden (yürürlük ve yürütme dahil) oluşan kanun teklifinin, 2 maddesi Hazine ve Maliye Bakanlığını (Gelir İdaresi Başkanlığını) ve bilanço usulü esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerini ve kurumlar vergisi mükelleflerini ilgilendiren hususlardan oluşmaktadır.

4 maddelik Kanun Teklifinde;

- Enflasyon düzeltmesi uygulamasının 2023 yılı sonuna kadar ertelenmesi,

- Mevduat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını ve altın hesabı bakiyelerini Türk lirasına çeviren bilanço usulü esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerine ve kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkı ve faiz gelirleri açısından bazı koşullara uyulması şartıyla vergi istisnası getirilmesi

konusunda, toplam 2 ayrı Kanunda ayrıntılı değişikliklerin de yer aldığı düzenlemeler bulunmaktadır.

Söz konusu kanun teklifinin sivil toplum kuruluşlarının, sektör temsilcilerinin ve ilgili kamu kuruluşlarının geniş ölçüde görüşüne başvurulmadan acele ile hazırlandığı anlaşılmaktadır.

Örneğin kanun teklifinin 2. maddesinde yer alan düzenleme konu ile ilgili olarak daha önceden yayımlanmış bulunan Merkez Bankası Tebliğindeki bazı düzenlemelere aykırılık teşkil etmektedir.Yine komisyondaki görüşmeler sırasında görüşlerine başvurulmuş TÜRMOB temsilcisi 1. maddedeki düzenlemenin 2022 yılı sonuna kadar geçerli olması gerektiği yönünde fikir beyan etmiştir.

Hızlandırılmış, vizyoner olmayan tepki temeline dayalı yasa yapma mantığı, hukuk literatürümüz ve hukuk kalitesi açısından ciddi sıkıntılar doğurmakta, yetersiz, yeni sorun doğurucu kanunların çıkmasına neden olmakta, bir sonraki "yasa"daki bazı hükümler bir önceki "yasa" ile getirilen bazı hükümlerdeki yanlışlıkların düzeltilmesi

veya bazı hükümlerin uygulanmasının ertelenmesini öngören hükümlerle ilintili olmaktadır.

-Yeni bir sisteme geçilmesine rağmen Plan ve Bütçe Komisyonunun çalışma usul ve esasları ile ilgili içtüzük değişikliklerinin yapılmaması dolayısıyla, kanun teklifinin komisyona sunulması ve komisyonda görüşülmesi sırasında, kanun tekliflerinin içeriğinin komisyonda teklif sahipleri tarafından sunulması ve savunulması, yürütmenin ve bürokratik görevlilerin söz konusu komisyon görüşmelerine katılım ve katkı düzeyinin belirsizliği nedeniyle, söz konusu kanun teklifi maddelerinin komisyonda iyice irdelenip değerlendirilmesi mümkün olmamıştır.

-Teklifin hazırlanması aşamasında; teklifteki kanun maddelerinin tümü ile ilgili olarak ilgili tüm meslek kuruluşlarının ve sektör temsilcilerinin görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddeleri ile ilgili olarak diğer alakalı kamu kuruluşlarının görüşleri alınmamıştır.

-Teklifteki kanun maddelerinin bazıları ile ilgili olarak herhangi bir etki analizi çalışması yapılmamıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle Anayasada öngörülen olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, TBMM'de ilgili komisyonlarda yeteri kadar tartışılmayan kanun teklifleriyle sadece Plan ve Bütçe Komisyonundan geçirilmek suretiyle acele yasa yapma alışkanlığının genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı olduğu kanaatiyle "Kanun Teklifinin" bütününe karşıyız.

3. Kanun teklifinin maddeleri üzerindeki görüşlerimiz.

2 ayrı Kanunda ayrıntılı değişiklik yapan (yürürlük ve yürütme dahil)4 maddelik yasa teklifinin maddeleri üzerindeki görüş ve eleştirilerimize aşağıda yer verilmiştir.

3.1 Teklifin 1. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 1. maddesi ile, 4/1/1961 tarihli ve **213 sayılı Vergi Usul Kanunu**'na geçici madde eklenmesi suretiyle, enflasyon düzeltmesi uygulaması 2023 yılı sonuna kadar ertelenmektedir.

Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesine göre enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşması halinde, (*fiyat endeksindeki artışın, içinde bulunulan dönem dahil son üç hesap döneminde %100'den ve içinde bulunulan hesap döneminde %10'dan fazla olması*) şartların gerçekleştiği hesap dönemlerinde mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulması gerekmektedir.

2003 yılında söz konusu maddenin yeniden düzenlenmesi sırasında; "*enflasyon düzeltmesi*" işleminin uygulanması halinde, yalnızca amortismanla tâbi iktisadî kıymetlerin ve bu kıymetler üzerinden ayrılan amortismanlar toplamının enflasyona karşı korunmasını sağlayan "*yeniden değerlendirme uygulaması*" da kaldırılmıştır.

Enflasyon düzeltmesi 2003 ve 2004 yıllarında uygulanmış ve sonraki dönemden günümüze kadar şartların gerçekleşmemesi nedeniyle enflasyon düzeltmesi yapılmamıştır. (Maddenin A fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamındaki "*münhasıran sürekli olarak işlenmiş; altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştilal eden mükellefler*" hariç)

Bununla birlikte önce 3/6/2021 tarihli ve 7326 sayılı Kanunla yapılan geçici düzenlemeyle 31/12/2021 tarihine kadar mükelleflerin taşınmazların ve amortismanla tabi diğer iktisadi kıymetlerini yeniden değerlemeye tabi tutma imkanı getirilmiştir. (*Ancak bu kapsamda yapılan yeniden değerlendirme sonrası değer artışı tutarı üzerinden %2 oranında vergi ödenmesi gerekmektedir.*)(213 sayılı VUK geçici 31)

Yine 2021 yılında aynı Kanunda, 14/10/2021 tarihli ve 7338 sayılı Kanunla yapılan değişikliklerle de; amortismanla tabi iktisadi kıymetler bakımından sürekli yeniden değerlendirme uygulamasının, enflasyon düzeltmesi koşullarının oluşmadığı dönemlerde tekrar uygulanabilmesi mümkün hale getirilmiştir. (213 sayılı VUK Mük.298/Ç)

Ancak bununla birlikte yine aynı Kanunla, bu haktan yararlanabilmek için öncelikle %2 oranında vergi ödenerek yeniden değerlendirme uygulaması yapılması gerekmektedir. (213 sayılı VUK geçici 32)

Teklifteki madde ile mükelleflerin, söz konusu yeniden değerlendirme imkanları ve 2004 yılından bu yana enflasyon düzeltmesinin uygulanmaması ve zaman sıklığıyla gerekçeleriyle, şartlar oluşmuş olmasına rağmen uygulamanın ertelenmesi taleplerine istinaden, enflasyon düzeltmesi uygulamasının 2023 yılı sonuna kadar yapılmaması sağlanmaktadır.

Ayrıca, 2023 yılı hesap dönemi sonu itibarıyla yapılacak enflasyon düzeltmesi neticesinde belirlenen geçmiş yıl kârının vergiye tâbi tutulmaması (ve geçmiş yıl zararının zarar olarak kabul edilmemesi) öngörülmektedir.

Diğer taraftan, madde hükümleri “*münhasıran sürekli olarak işlenmiş; altın, gümüş alım-satımı ve imali ile iştiğal eden mükellefler*” bakımından geçerli olmayıp, bu mükellefler bahse konu fıkra kapsamında, geçici vergi dönemleri ve hesap dönemleri sonları itibarıyla enflasyon düzeltmesi yapmaya devam edeceklerdir.

Maddenin gerekçesinde düzenlemenin; mükelleflerin , söz konusu yeniden değerlendirme imkanları(7326 ve 7338 sayılı kanunlarda getirilen düzenlemeler) ve 2004 yılından itibaren enflasyon düzeltmesinin uygulanmaması gerekçeleriyle, şartlar oluşsa bile enflasyon düzeltmesi uygulamasının ertelenmesi taleplerine istinaden yapıldığı ifade edilmektedir.

Maddenin komisyondaki görüşmeleri sırasında görüşlerine başvurulmuş meslek grubu ve sivil toplum temsilcileri söz konusu düzenlemeyi uygun bulduklarını ifade etmişler, uzun süredir uygulanmayan enflasyon düzeltmesi ile ilgili olarak meslek mensuplarının tam olarak hazır olmadıkları ve uygulamanın ilave eğitim çalışması ve bilgisayar programlarında yeni düzenlemeye ihtiyaç gerektirdiğini belirtmişlerdir. Ancak TÜRMOB temsilcisi uygulamanın 2022 yılı sonuna kadar ertelenmesinin daha uygun olacağı görüşünü belirtmiştir.

Madde ile önerilen düzenlemenin aynısı (ancak 2023 yılı sonu yerine 2022 yılı sonuna kadar erteleme önerilerek) geçen hafta (2/4058) esas numaralı “Bireysel Emeklilik Tasarruf Ve Yatırım Sistemi Kanunu İle Bazı Kanunlarda ve 375 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi” nin Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülürken tarafımızca verilen önerge ile gündeme getirilmiş ve komisyondaki görüşme sırasında TÜRMOB’un da desteklemesine karşın Ak Parti ve MHP’li komisyon üyelerinin oylarıyla reddedilmişti.

Söz konusu düzenlemeyi olumlu bulmakla birlikte, enflasyon düzeltmesi uygulamasının 2022 yılı sonu yerine 2023 yılı sonuna kadar ertelenmesini mükelleflerin kazanılmış haklarının korunması bakımından uygun görmemekteyiz.

3.2 Teklifin 2. maddesinin değerlendirilmesi:

Teklifin 2. maddesi ile, 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'na geçici madde eklenmesi suretiyle **mevduat ve katılma hesaplarında bulunan** yabancı paralarını ve altın hesabı bakiyelerini Türk lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerine² kur farkı ve faiz gelirleri açısından bazı koşullara uyulması şartıyla vergi istisnası getirilmektedir.

Madde metninin gerekçesinde;

“Madde ile bankacılık sistemindeki toplam mevduat ve katılım fonu büyüklüğü içerisinde Türk Lirasının payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla, yabancı paraların Türk Lirasına çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin dönüşüm esnasında oluşan kur farkı kazançları da dâhil olmak üzere bu kapsamda açılan vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarından elde edecekleri faiz ve kar paylarının vergiden istisna edilmesi amaçlanmaktadır.”

ifadesi yer almaktadır.

Maddede yer alan düzenlemeler ile; kurumların 31/12/2021 itibariyle döviz tevdiat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar (17/2/2022) Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlıkları en az üç ay vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda, dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının son üç aya isabet eden kısmı istisna edilmektedir.

Ayrıca yabancı para cinsinden varlıkların Türk Lirasına çevildiği tarihte oluşan kur farkı kazançları ile vade sonunda elde edilen faiz ve kar payları kurumlar vergisinden istisna edilmektedir.

Bu istisnaya, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından yapılan destek ödemeleri ve dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan faiz ve kar payları da dâhil edilmektedir.

---

² Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile madde düzenlemesinin aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanması yönünde değişiklik yapılmıştır.

Benzer şekilde maddenin ikinci fıkrası ile 31/12/2021 itibariyle hesaplarındaki yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmek suretiyle en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendiren kurumların bu hesaplardan elde edecekleri kazançları da (faiz, kar payı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasınca yapılan destek ödemeleri dâhil) kurumlar vergisinden istisna edilmektedir. Bu kapsamda bir geçici vergi döneminden sonra Türk lirasına dönüşümün gerçekleşmesi durumunda dönem sonu ile Türk lirasına çevrildiği tarih aralığına isabet eden kur farkı kazançları da istisna edilmektedir.

Diğer taraftan benzer şekilde maddenin üçüncü fıkrasında, kurumların 31/12/2021 itibariyle altın cinsi hesaplarındaki varlıkları ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar dönüşüm fiyatı üzerinden Türk Lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlığı maddede belirtilen asgari süreler dâhilinde değerlendirmeleri durumunda, altının Türk Lirasına çevrildiği tarihte oluşan kurum kazancı ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere bu kapsamda açılan hesaplardan vade sonunda elde edilen faiz ve kar payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisna edilmektedir.

Maddenin son fıkrası ile bu kapsamda açılan hesaplardan vadesinden önce çekim yapılması durumunda istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergilerin vergi ziyai cezası ve gecikme faizi uygulanmak suretiyle tahsil olunacağı hükmüne yer verilmektedir.

Maddenin komisyonda görüşülmesi sırasında verilen bir önerge ile madde düzenlemesinin aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanması yönünde değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu düzenlemenin mali portresinin ne olacağı konusunda tam ve kesin bir rakam verilmekten kaçınılmış, sadece 1 Milyar Dolar tutarında bir mevduatın bozdurulması durumunda, hazinenin vazgeçtiği vergi miktarının 1 milyar 387 milyon olarak ifade eden afaki değerlendirmelerde bulunulmuştur.

Bozdurulan yabancı döviz mevduatının artması halinde söz konusu düzenlemenin kamu maliyesinin vazgeçmek zorunda kalacağı vergi miktarını artıracığı anlaşılmaktadır.

Harici hesaplamalara göre bankacılık sisteminde bulunan yerleşik işi ve kurumların toplam 265 Milyar doları bulan döviz tevdiat hesaplarındaki tutarın yaklaşık 92 milyar doları kurumlara ve şirketlere aittir.

Döviz kurlarındaki aşırı dalgalanmaya karşı vatandaşın yatırımlarını korumak için devreye alınan kur korumalı TL mevduatı değişik kaynaklardan kamuoyuna açıklanan bilgilere göre 131 milyar liraya ulaşmıştır.

Bankacılık kaynaklarına göre kur korumalı TL mevduatına daha çok vatandaşların mevcut TL mevduatlarını dönüştürmeyi tercih ettiğini, bireysel döviz tevdiat hesaplarında dönüştürülebilir miktarın ancak yüzde 1-2'sinin kur korumalı TL mevduatına çevrildiği görünmektedir.

BDDK verileri gerçek kişilerin döviz tevdiat hesaplarında ise yükseliş olduğunu ortaya koymaktadır. 22 Aralık 2021 itibarıyla gerçek kişilerin 163 milyar 694 milyon dolar olan döviz mevduatları 30 Aralık itibarıyla 164 milyar 404 milyon dolara yükselmiştir.

Yine BDDK verilerine göre Türk bankacılık sisteminde 31 Aralık itibarıyla toplam 5.3 trilyon TL mevduat bulunmaktadır. Bunun yaklaşık yüzde 65'i yabancı para mevduatta, geri kalanı ise TL mevduatta tutulmaktadır.

Verilere göre 17 Aralık ile biten haftada gerçek kişilerin yüzde 71'i mevduatını yabancı para cinsinde tutarken, TL'yi destekleyecek önlemlerin açıklandığı 20 Aralık sonrasında 24 Aralık ile biten haftada bu oran yüzde 64'e düşmüştür. Ancak 31 Aralık itibarıyla gerçek kişilerin yabancı para mevduatının toplam mevduatlara oranı tekrar yükselişe geçmiş ve yüzde 67'ye çıkmıştır.

Vergi mevzuatında yapılacak değişikliklerle gelir ve kurumlar vergisi mükelleflerine kur farkının vergiden istisna edilmesi, bazı şartlarla dönüşen mevduatlara ilişkin faiz gelirlerinden vergi alınmaması gibi teşviklerle, kuru dizginlemek için mevduata örtülü faiz artışı uygulaması niteliğinde bulunan kur korumalı TL mevduat düzenlemesinin yaygınlaştırılması ve bu uygulamadan daha fazla sonuç alınmak istenilmektedir.

Ancak söz konusu düzenleme yakın geçmişte yaşanan 128 Milyar Dolarlık Merkez Bankası rezervlerin bazı finans cambazlıkları ile kamu bankaları aracılığıyla arka kapıdan satışı sırasında döviz alanlar ile 2016 yılından beri Kredi Garanti Fonu

olanakları çerçevesinde dağıtılan kaynakları yağmalayarak almış buldukları kredileri yatırıma değil döviz alımında kullanan kesimi ödüllendirici niteliktedir.

Teklif metninde dönüşüme konu varlıklar “*yabancı paralar*” olarak ifade edilmesine rağmen, bunun çok geniş yorumlanmaması gerektiği madde gerekçesindeki açıklamalardan anlaşılmaktadır. Gerekçeye göre, döviz tevdiat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paralarını TL mevduat ve katılma hesaplarına dönüştürenler istisnalardan yararlanabileceklerdir.

Kurumların ve bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin 31.12.2021 itibarıyla kasalarında mevcut yabancı paralar ile yurt dışı hesaplarda bulunan yabancı paraları için bu olanaktan yararlanıp yararlanamayacakları belirsiz bulunmaktadır.

Gerekçede, döviz tevdiat ve katılma hesaplarında bulunan yabancı paraların, yurt içinde mi yoksa yurt dışında mı olduğuna dair bir açıklamaya yer verilmemiş olmakla birlikte; kullanılan ifadeler, Türkiye’deki hesapların kastedildiği şeklinde yorumlamaya müsaittir. Yurtdışında bulunan varlıkların ekonomiye kazandırılması adı altında yapılan düzenlemenin süresinin uzatıldığı da düşünüldüğü takdirde yurt dışındaki dövizlerin Türkiye’ye getirilerek TL’ye dönüştürülmesinin öncelikle teşvik edilip edilmediği madde metnindeki düzenlemelerden anlaşılmamaktadır.

Düzenleme Merkez Bankası tebliğinde yer alan düzenlemelerden de farklılık arz etmektedir.

Merkez Bankasının tebliğinde dönüşüme esas hesaplar ABD doları, Euro ve İngiliz Sterlini ile sınırlandırılmışken, kanun teklifinde “yabancı paralar” şeklinde genel bir ifade yer almaktadır. Tebliğe göre, tüzel kişilerin 6 ay veya 12 ay vadeli hesap açmaları gerekli iken kanun teklifinde en az 3 ay vadeli hesap açılması ve vadeden önce çekim yapılmaması istisna uygulaması için yeterli görülmektedir.. Merkez Bankası tebliğinde kanun teklifine paralel olarak tüzel kişiler için de 3 ay vadeli hesap açılmasına izin verecek şekilde bir değişiklik yapılması gerekmektedir.

Yine Merkez Bankası tebliğine göre bankalar ve diğer mali kuruluşlar kur korumalı mevduat hesabı açmamaktadır. Kanun teklifinde bu kurumları istisna dışında tutan bir ifade bulunmamaktadır. Merkez Bankası tebliğine göre hesap açamayan kurumlar, bu nedenle istisnadan yararlanamayacaklardır, bu durumun kanun teklifinin bu maddesinde ayrıca belirtilmesi gerekmektedir.

Yukarıda özetlemeye çalıştığımız bu tespitler bile kanun teklifinin çok aceleden ve diğer kamu kuruluşlarının örneğin Merkez Bankasının görüşünün alınmadan hazırlandığını ortaya koymaktadır.

Söz konusu madde düzenlemesi değişik açılardan Anayasada yer alan bazı maddelere de aykırılıklar taşımaktadır.

Anayasanın “Vergi ödevi” başlıklı 73. maddesi;

“Madde 73 – Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.

Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülükler kanunla konulur, değiştirilir veya kaldırılır.

Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerin muafık, istisnalar ve indirimleriyle oranlarına ilişkin hükümlerinde kanunun belirttiği yukarı ve aşağı sınırlar içinde değişiklik yapmak yetkisi Cumhurbaşkanına verilebilir.”

hükümünü taşımaktadır.

Mevduat ve katılma hesaplarının getirilerini kur artışlarına karşı desteklemek amacıyla; kazançları bilanço usulüne göre tespit edilen gelir vergisi mükellefleriyle kurumlar vergisi mükelleflerine bazı koşullarla kur farkı ve faiz geliri istisnası getirilmesi düzenlemesi “herkesin mali güce göre vergi ödeme ilkesine” ve “*Vergi yükünün adaletli ve dengeli dağılımı, maliye politikasının sosyal amacıdır*”. hükümlerini içeren **Anayasa madde 73'e aykırılık teşkil etmektedir.**

Hukuk devletinin temel ilkelerinden biri “*hukuk güvenliği*” ilkesidir. Hukuk güvenliği, normların öngörülebilir olmasını, bireylerin tüm eylem ve işlemlerinde devlete güven duyabilmesini, devletin de yasal düzenlemelerde bu güven duygusunu zedeleyici yöntemlerden kaçınmasını gerekli kılar.

Hukuk devletinde kanun metinlerinin ilgili kişilerin mevcut şartlar altında belirli bir işlemin ne tür sonuçlar doğurabileceğini makul bir düzeyde önceden öngörmelerini mümkün kılacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir. Söz konusu düzenleme yasaların geriye yürümezliği ilkesi açısından sakıncalı olan bazı düzenlemeleri içerdiğinden bu itibarla **Anayasa'nın 2. maddesine de aykırıdır.**

Yukarıda belirtilen hususlar bakımından mevcut Anayasa'daki çok sayıda düzenlemeye aykırı olan, aynı zamanda mali portresi dahi ortaya konulmayan, bazı kamu kurumlarının görüşü dahi alınmadan aceleyle hazırlanan, kuru dizginlemek için mevduata örtülü faiz artışı uygulamasının devamı niteliğinde de bulunan söz konusu düzenlemenin kanun teklifi metninden çıkartılması gerekmektedir.

Sonuç olarak; genel değerlendirme bölümünde açıklanan sakıncaları ve eksiklikleri içermesi, 1'nci bölümde açıklanan nedenlerle yasa teklifinin kimliği ve bazı maddelerinin Anayasaya aykırılık taşıması, 2'nci bölümünde açıklanan nedenlerle olağan yasa yapma sürecinin dışına çıkılarak, Plan ve Bütçe Komisyonundan acele geçirilmek suretiyle yasa yapma alışkanlığını, genel demokratik ilkelere ve TBMM geleneklerine aykırı bulduğumuzdan teklifin bütününe; 3'üncü bölümde ayrı ayrı açıklanan nedenlerle de (2/4092) esas numaralı "Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi" nin bu şekilde kanunlaşmasına karşı olduğumuzu bildiririz.

Bülent Kuşoğlu
Ankara

Abdüllatif Şener
Konya

Mehmet Bekaroğlu
İstanbul

Süleyman Girgin
Muğla

Emine Gülizar Emecan
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

2-4092 Esas Numaralı Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun Teklifi'ne ilişkin muhalefet şerhimiz ektedir.

Genel Değerlendirme

İki Maddelik Yasa Teklifi Yasama Keyfiyetinin ve Kalitesizliğinin Göstergesi

7 Ocak 2022 Cuma günü TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'nda 18 maddelik bir torba yasanın görüşmelerine başlanmış ve görüşmeler aynı gün tamamlanmıştır. Bu torba yasanın TBMM Genel Kurulu görüşmeleri de başlamış 13 Ocak Perşembe günü itibariyle de teklifin 10 maddesinin görüşmeleri tamamlanmıştır. Ancak bu kez her ne hikmetse sadece 2 maddelik bir kanun teklifi hazırlanarak bir önceki torba yasa görüşmeleri TBMM Genel Kurulu'nda devam ederken komisyon gündemine getirilmiştir. Dolayısıyla 2/4092 Esas Numaralı bu “mini ekonomi paketi”nin TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu'na getirilmesi süreci ilgi çekicidir. Çünkü pekala bu 2 madde, görüşmeleri devam eden torba yasaya hem komisyon aşamasında hem de Genel Kurul aşamasında eklenebilirdi. Kamuoyunda böyle bir beklenti de varken bu maddelerin niçin komisyon ya da genel kurul aşamasında görüşmeleri süren mevcut torba yasaya eklenmeden ayrı bir kanun teklifi olarak getirildiği izaha muhtaçtır. Bu 2 madde için kimler talepkar olmuş ve tabiri caizse düzenlemelerin çıkması için bastırmıştır? Yoksa yine bir yasama kalitesizliğiyle mi karşı karşıyayız? Niçin sadece 2 maddelik aceleci bir yasa teklifi hazırlanmıştır? Bu soruların yanıtlanması gerekmektedir. Yasama süreci keyfiyetle yürütmek halk iradesine saygısızlıktır.

Mükellefler Arasında Eşitsizliği Artıracak Bir Düzenleme

Teklifin ilk maddesiyle enflasyon muhasebesi uygulamasının 2023 yılı sonuna kadar ertelenmesi öngörülüyor. Bilindiği üzere, “enflasyon muhasebesi” 2003’te yasalaşmış ve ilk kez ve bir kereliğine 2004’te uygulama imkanı bulmuştu. 31 Aralık 2021’de de tekrar uygulanabilecek enflasyon muhasebesi konusunda farklı kanunlara atıflar nedeniyle kurumlar ile idare arasında çeşitli ihtilaflar olduğu ifade ediliyor. Bu endişe nedeniyle erteleme talebinin söz konusu olduğu iddia ediliyor.

İşletmelere bünyelerinde bulunan kıymetleri, enflasyona göre yeniden değerlendirme imkanı getiren enflasyon muhasebesi uygulamasının erteleme gerekçesinde, erteleme taleplerinin mükelleflerden geldiği belirtilerek, ilgili şartlar oluşsa bile 2023 yılı sonuna kadar enflasyon düzeltilmesi yapılmayacağı belirtilmiştir. Yani şirketlere 2023 sonunda enflasyon muhasebesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın ÜFE (Üretici Fiyat Endeksi) oranında yeniden değerlendirme imkanı sağlanmış olacaktır. Bu noktada son üç yıllık Yİ-ÜFE’nin (Yurt İçi - Üretici Fiyat Endeksi) yüzde 100’ü geçip yüzde 141 gibi bir orana ulaşmış durumda olduğunu da not etmek gerek.

Dahası, ÜFE oranında yeniden değerlemeden dolayı herhangi bir kar ortaya çıktığı takdirde bu, şirketlerin geçmiş yıl karları olarak defterde, bilançolarında gözükecek ve herhangi bir vergiye tabi olmayacak. Şayet ertelenme olmazsa, 2021’de enflasyon muhasebesi uygulamasından dolayı ortaya çıkacak karların vergiye tabi olacağı ifade edilmektedir.

Esasen bu düzenlemeyle yine palyatif bir çözüm getirilme arayışı söz konusudur. Oysa hem işletmelerden hem de başta TÜRMOB olmak üzere meslek kuruluşlarından sorunun yapısal bir biçimde çözümüne ilişkin adım atılması talebi vardır. Örneğin bunlardan bir tanesi de zaten uygulanmayan “enflasyon muhasebesi” uygulamasının ertelenmesi yerine kaldırılması ve “yeniden değerlendirme” uygulaması ile yetinilmesidir. Ancak bunun da ötesinde maddeye ilişkin aşağıdaki değerlendirmede etraflıca ele alındığı gibi, bu uygulama gerektirdiği teknik imkan ve eleman temini nedeniyle büyük sermaye ve küçük esnaf-ışletmeler arasındaki eşitsizliği besleyecek olan bir düzenlemedir.

Şirketlere “Kur Korumalı TL Mevduat Hesabı” Uygulamasına Geçmeleri Karşılığında Vergi İndirimi Getiriliyor

Teklifin ikinci maddesi ise “kur korumalı TL mevduat hesabı” adlı finansal ürünle alakalıdır. Hükümetin dövize ihtiyacı o kadar fazladır ki sadece gerçek kişilerin değil tüzel kişilerin de dövizlerinin bozulup dövize endeksli TL hesabının kapsamını genişletmek istemektedir. Getirilmek istenen bu düzenlemeye göre, “bankacılık sistemi içerisindeki toplam mevduat ve katılım fonu büyüklüğü içerisinde Türk Lirası’nın payının artırılarak finansal istikrarın desteklenmesi amacıyla, yabancı parasını Türk Lirası’na çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin dönüşüm esnasında oluşan kur farkı kazançları da dahil olmak üzere bu kapsamda açılan vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarından elde edecekleri faiz ve kar paylarının vergiden istisna edilmesi”nin amaçlandığı iddia edilmektedir. Yani tüzel kişiler hükümetin “kur korumalı TL mevduat hesabı” ve benzeri uygulamalarını desteklerlerse onlara vergi indirimi yapmayı önermektedir.

Getirilmek istenen bu düzenleme sadece döviz değil altın hesaplarını da kapsamaktadır. 2. Maddenin üçüncü fıkrasıyla da kurumların altın cinsi hesaplarındaki varlıkları ile işlenmiş/hurda altın hesaplarını 2022 yılı sonuna kadar TL’ye çevirmeleri durumunda, en az üç ay vadeli TL mevduat ve katılım hesaplarında değerlendirmeleri sonucu elde edecekleri kazançlara da vergi muafiyeti uygulanacağı söyleniyor. Öte yandan sisteme girip de pişman olanın da çıkmaması için müeyyideler de getirilmiştir. TL mevduat ve katılma hesabından vadesinden önce çekim yapılması halinde, madde kapsamında sağlanan vergi muafiyeti, vergi ziyai cezası kesilmek suretiyle, gecikme faiziyle birlikte tahsil edileceği belirtilmektedir.

AKP-MHP Koalisyonu, gerçek kişilerin yani yurttaşların “kur korumalı TL mevduat hesabı” adlı finansal ürüne ilgisi olmayınca bu kez gözünü tüzel kişilere yani şirketlere çevirmiş durumdadır. Yakın zamanda Resmi Gazete’de yayımlanan tebliğe göre şirket ve kurumlar da artık döviz ve altın hesabını TL mevduata dönüştürebilecektir. Tüzel kişiler 6 ay veya 1 yıl vadeli TL mevduat hesabı açabilecektir. Yani özcesi iktidar şirketlerin dövizlerine göz koymuştur. Çünkü ülkenin dövize ihtiyacı vardır. Fakat mesele sadece şirketlerin döviz kaynaklarını “kur korumalı TL mevduat hesabı” adlı finansal ürün kapsamına sokarak dövizini stabilize edip bir başarı hikayesi yazmak değildir. Bu düzenleme aynı zamanda şirketlere aba

altından sopa göstermektir. Mevcut politik dengeler ve iktidarın otoriterliği düşünüldüğünde, hükümetin bu uygulamasına katılmayan ya da katılmak istemeyen şirketlerin başına neler gelebileceğini tahmin etmek zor değildir. Bu uygulamanın şirketler ve tüzel kişiler için bir tercih olmadığı hükümetin vergi teftişi, kredi onayı vb. gibi bir baskı aracı olduğunu da söylemek mümkündür.

“Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” Anayasa’nın Ağır Şekilde İhlalidir

“Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” adlı finansal ürünün kapsamının tüzel kişileri yani şirketleri de içerecek şekilde genişletilmesi aynı zamanda Anayasa’ya aykırılığın da tüzel kişilere yani şirketlere doğru genişletilmesi anlamına gelmektedir. “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” adlı finansal ürünü düzenleyen ve halen TBMM Genel Kurulu’nda görüşmelerine devam edilen ilgi kanun teklifine ilişkin muhalefet şerhinde ısrarlar belirttiğimiz gibi bu uygulama tartışmaya yer vermeyecek bir biçimde Anayasa’ya aykırıdır. “Kur korumalı TL vadeli mevduat” düzenlemesi yoruma gerek kalmayacak bir biçimde açıktan öncelikle Anayasa’nın eşitlik ilkesine yani 10. maddesine ve “vergi ödevi”ni düzenleyen 73. maddesine tamamen aykırılık teşkil etmektedir.

Tekraren burada da ifade etmek gerekirse 1982 Anayasası’nın 10. Maddesi, herkesin kanun önünde eşit olduğunu söylemekte ve hiçbir sınıfa, zümreye imtiyaz tanınamayacağını güvence altına almaktadır. Ancak “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” adlı finansal ürünün kendisi bankalarda parası olup bunu vadeli mevduata yatıranların yararına yani onlara imtiyaz tanıyan bir düzenlemedir. Bankalarda parası olmayan yurttaşlar bu düzenlemeden hiçbir yarar elde edemeyecektir. Yani bankalarda parası olanları kayıran bir düzenlemeyle karşı karşıyayız. Bu mini kanun teklifiyle getirilmek istenen düzenleme ise benzer biçimde bazı büyük şirketlerin çok daha fazla işine gelen bir düzenlemedir. Çünkü ülke ekonomisinde özellikle küçük şirketlerin yani KOBİ’lerin ciddi bir borç batağında olduğundan söz etmek mümkündür. Buna karşılık özellikle pandemide karına kar ekleyen rekorlar kıran tekelleri sermaye kesimleri de vardır.

1982 Anayasası'nın 73. maddesi ise herkesin "kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlü" olduğunu söylemektedir. Ödenen vergilerin kamu giderlerini karşılamak üzere harcanacağı net bir biçimde ifade edilmektedir. Yurttaşların ödedikleri vergilerin "kamu yararı" için harcanan kamusal giderlere ayrılacağı belirtilmektedir. Ancak "kur korumalı TL vadeli mevduat" hesabı uygulamasında yurttaşların ödedikleri vergiler kamu giderlerini karşılamak üzere değil, özel şahısların mevduat getirileri için kullanılacaktır. Çünkü "kur korumalı TL vadeli mevduat" hesabı açanlar mevduat getirileri şayet dolar getirisinin altında kalırsa aradaki farkı kamusal kaynakların aktarılmasıyla alacaklardır. Yani en basit ifadesiyle bir kişinin bir bankadaki TL mevduat getirisi, aynı süredeki dolar getirisinden daha az olursa aradaki fark hesaplanarak devlet tarafından o kişiye aktarılacaktır. Yurttaşların ödedikleri vergilerin bu şekilde özel şahıs çıkarları için kullanılması yoksuldan alıp zengine vermekle eşdeğerdir. Aksine kamu giderleri öncelikle ve esasen yoksullar, güvencesizler ve dezavantajlı gruplar için kullanılmalıdır. Ancak "kur korumalı TL vadeli mevduat" adlı finansal ürünle birkaç yüz bin kişi için on milyonlarca yurttaşın, emekçinin ödediği vergiler kanalize edilmiş olacaktır. Dolayısıyla, açıkça Anayasa'ya aykırı olan bu uygulama, vicdansız bir kayırmacılık uygulamasıdır.

Hazine'ye Yoksuldan Alıp Sermayeye Aktaran Hortum Bağlanıyor

AKP-MHP Koalisyonu şimdi de "Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat" adlı finansal ürünü tüzel kişilere yani şirketlere doğru genişleterek halkın vergilerini gerçek kişilerin yanı sıra şirketlerin mevduat getirilerinin finansmanı için kullanacaktır. Pandemide ve kapanma dönemlerinde dahi karları kar katan tekelci sermaye grupları bu kez döviz garantili faizle daha da semirtilecektir.

Getirilmek istenen düzenleme en basit ifadesiyle Hazine'ye bir hortum bağlanmasıdır. Bu hortumun bir ucu emekçilerden, yoksullardan, çiftçilerden, küçük esnaflardan ağır vergiler yoluyla para çekip kasada toplamaktadır. Hazine'de toplanan bu paralar daha sonra bu kez vicdansız bir biçimde hortumun diğer ucuyla zaten vergi indirimleri, teşvikler, imtiyazlar, ballı ihalelerle gürbüzleştirilen sermaye gruplarına

aktarılabacaktır. Yoksuldan alıp zengine aktaran bu düzenlemenin bahanesi bu kez “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” uygulamasıdır. AKP-MHP Koalisyonu sermayeye kaynak aktarmak için her yolu denemekte, hiçbir fırsatı kaçırmamaktadır.

“Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” adlı finansal ürünün şu ana kadarki birkaç haftalık performansı eleştirilerimizi doğrular niteliktedir. Hükümetten gelen açıklamalara göre bu uygulamada biriken meblağ 130 milyar TL’yi aşmış durumdadır. Bu da hükümetin beklentisinin oldukça altındadır. Zaten büyük bir gümbürtüyle açıklanan “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” sistemine geçiş beklenenin aksine döviz hesaplarından değil yine TL hesaplarından gerçekleşmiştir. Yine altını çizmek gerekir ki her ne kadar hükümet uygulamada biriken meblağ 130 milyar TL’yi aşmış durumda olduğunu söylese de aynı şekilde bankalardaki dolar ve döviz mevduatlarında da artış söz konusu olmuştur. Dolayısıyla “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” a ilgi oldukça sınırlıdır.

Öte yandan tekrar vurgulamak istiyoruz ki bu uygulamanın Hazine’ye getireceği olası yük hesaba katılmamıştır. Şayet hükümetin iddia ettiği gibi “Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat” uygulamasında yüzlerce milyar TL’lik bir mevduat birikirse ve söz gelimi dünya konjonktüründe ani bir değişim yaşanıp döviz fiyatları artacak olursa bunun Hazine’ye maliyetinin ne olacağı öngörülmemiştir. Zaten tamtakır olan Hazine’nin bu yüksek maliyeti karşılayacak kapasitesi yoktur. Belli ki bu uygulamayı akıl edenler uygulamayı olası stres testlerini hesaba katarak geliştirmemişlerdir. Bunu böylesi bir uygulama getirirken herhangi bir üst sınır konmamasından da anlamak mümkündür. Bu uygulamanın ne kadarlık bir birikim gerçekleşince ve ne zaman duracağı belli değildir. Üst sınır getirilmediği takdirde Hazine’nin dövizdeki olası bir değer artışında büyük bir yükün altına gireceğini tahmin etmek zor değildir.

Tüm bu nedenlerle Halkların Demokratik Partisi olarak bu mini kanun teklifine onay vermiyoruz. Yoksuldan alıp zenginden veren vicdansız uygulamalara karşı güçlü bir şekilde muhalefet ediyoruz.

Madde Değerlendirmeleri

Madde 1- Vergi Usul Kanunu'na eklenen geçici madde ile geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2022 ve 2023 yılında biten hesap dönemleri itibarıyla) ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde mükerrer 298'inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaması düzenlenmektedir.

31/12/2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez. Ayrıca uygulanmaya ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkili kılınmaktadır.

Maddeyle AKP-MHP ittifakı enflasyon düzeltmesi adı altında 2023 yılı sonuna kadar şirketlere destek olmaktadır. Bu kapsamda, madde ile şirketlerin ÜFE oranında yeniden değerlendirme üzerinden ortaya çıkan karları, bilançolarında görünse dahi vergiden muaf olacaktır. Bu düzenlemeyle geçmiş yıllarla ilgili olarak şirketlerin vergiden muaf tutulmasını sağlanmaktadır. Bu sebeple bu madde Türkiye'de var olan iktisadi ve sosyal eşitsizlikleri daha da derinleştireceği için kabul edilebilir bir düzenleme değildir.

Fakat burada göz ardı edilen temel husus, yıl içerisinde birçok şirketin büyük karlar elde etmiş olmasıdır. Örneğin; Erdemir yüzde 627, İsdemir yüzde 472, TELEKOM yüzde 126, Koç Grubu yüzde 95, ENKA yüzde 172, Garanti 73, Şişecam 93, Sabancı yüzde 72 gibi şirketler kârlarını arttırmışlardır. Yani düzenleme ile kurumlar vergisinden muaf tutulmak istenen şirketlerin önemli bir kısmı bu dönem önemli karlar elde etmişlerdir.

Yeri gelmişken AKP'nin ekonomik gidişat konusundaki temel yanlışlarından birinden de söz etmek gerekmektedir. Türkiye'yi yöneten ekonomi politik akıl, ekonomik krizin iş dünyasının yeteri kadar yatırım ve üretim yapmamasından kaynaklandığını düşünmektedir. Bu sebeple de şirketlere vergi, kredi, faiz gibi kalemlerde yeni yeni olanaklar sağlayarak iktisadi krizden kurtulacağını zannetmektedir. Ne var ki reel piyasaların bize gösterdiği şey ise bunun tam tersinin genellikle doğru olduğudur. Bunun en önemli örneği geçmiş dönemde çıkarılan "Aktif Rasyosu" uygulamasıdır. Geçmiş dönemde, yani Mayıs 2020'de, aktif rasyosu uygulaması Merkez Bankası'nın likidite sağlaması yoluyla bankaların kredi vermesini teşvik etmek için çıkarılmıştı. Böylelikle şirketlerin bunu yatırım ve üretime yönlendireceği umulmuştu. Ancak şirketler bu likiditeyi üretime ve yatırıma yöneltmeyi tercih etmediler. Aksine buradan gelen parayı borsaya yatırmayı tercih ettiler. O dönem de bankaların kârı, reel olarak, yüzde 22 iken borsadaki şirketlerin getirisi ise yüzde 29 civarındaydı. Bu iki rakam da dünyada çok az ülkede elde edilmiş getirilerdi.

Dolayısıyla AKP-MHP Koalisyonu, ekonomideki denklemleri yanlış kurmaktadır. Sermayeye muafiyetler, kıyaklar, ödünler, teşvikler, vergi indirimleri getirilince ekonominin düzeleceği varsayımını defalarca kez iflas etmesine rağmen canhıraş bir biçimde savunmaktadır. Ancak sermayeye verilen ödünler, teşvikler, vergi indirimleriyle her defasında ortaya çıkan sonuç, sermayenin maliyetlerinin iktidar eliyle toplumun sırtından karşılanmasından, toplumsallaştırılmasından başka bir şey değildir. Ekonomiye sermayenin gözlüğüyle, sermayenin tarafından bakmak vicdansız bir tercihtir. Türkiye tarihinin en büyük iş ve istihdam kaybı yaşanırken hala sermayeye emekçi halkın sırtından kaynak aktarmak vahşi kapitalizmin AKP-MHP Koalisyonu versiyonudur.

Madde 2- Madde ile dövizli bulunan tüzel kişiler, şirketler, dövizlerini 17 Şubat 2022'ye kadar TCMB'de bozdurup ilgili mevduat açtıkları takdirde, 1 Ekim 2021 ile 31 Aralık 2021 arasında ortaya çıkacak kambiyo karları vergisine tabi olmayacaktır.

Bu düzenleme ile kur korumalı TL vadeli mevduat ürünü kapsamında açtıkları mevduattan dolayı ortaya çıkacak herhangi bir faiz veya elde edilen faiz gelirleri Kurumlar Vergisi'nden istisna tutulacaktır.

Geçtiğimiz günlerde sadece gerçek kişiler için çıkarılan 'Kur Garantili TL Vadeli Mevduat Sistemi' kararı sonrasında hem kurda meydana gelen ani düşüş küçük tasarruf sahiplerinin büyük mağduriyetler yaşamasına sebep olmuş hem de vadettiği ödeme garantisıyla, halkın vergilerinden finanse edilen Hazine'ye büyük yükler getirecek bir işe kalkışılmıştır. İktidarın yüksek talep olduğu iddialarına rağmen dolardan TL hesaplarına geçiş talebi beklenenden az olmuş aksine bu süreçte döviz mevduat hesapları toplamında artış gerçekleşmiştir. Bu sebeple teklif edilen bu düzenleme dolar mevduat hesabından TL vadeli mevduat hesabına geçen şirketlere de kur farkı ve faiz gelirlerinden vergi muafiyeti getirmektedir. Ancak 'Türkiye Ekonomi Modeliyle' ihracat odaklı bir büyüme modeli/ekonomi politikası yürüteceğini dile getiren iktidar, ihracat için yüksek kur politikası benimserken, iddiaya göre 20 Aralık 2021'de Kur Garantili TL Mevduat Hesabı adlı finansal ürünü getirerek döviz kurunu kısmen de olsa 'düşürmüş' bu da ilan edilen amaca aykırı bir durum oluşturmuştur.

Türkiye ekonomisinin en önemli sorunu üretimin ithalata bağımlılığının yüksek olmasıdır. Çünkü üretimde ithalata bağımlı olmak hem enflasyonu tetiklemekte hem de dolar kurunu yükseltmektedir. Teklif hem iktidarın açıkladığı ekonomik modelle çelişmekte hem örtülü faiz artırımını anlamına gelmekte hem de halkın sırtındaki vergi yükünü arttırmaktadır. Çünkü son günlerde temel tüketim maddelerine gelen büyük zamlar emekçileri ve yoksulları geçinemez noktaya getirmiş, yüksek vergiler yaşamı yoksullar ve emekçi sınıflar için daha da zorlu kılmıştır. 'Hiçbir şekilde kaybettirmeyen' ve sadece tasarruf yapabilme lüksüne sahip kesimlere ve şirketlere fayda getiren bu teklif çoğunluğu yoksulların vergisiyle finanse edilen Hazine'nin kaynaklarının şirketlere de aktarılmasını beraberinde getirecek, ekonomik eşitsizlikler daha da derinleşecek ve yoksulların sırtındaki vergi yükünü daha da arttıracaktır. Ayrıca kamu kaynaklarının eşitsiz dağıtımına sebep olan bir düzenleme olduğu için Anayasa'ya aykırılık içermekte, ekonomideki farklı birimleri, örneğin KOBİ'leri

dikkate almamakta büyük sermayeyi öncelemektedir. Teklif, toplumun çoğunluğunun yararını gözetmediği, belli kişi ve şirketlere imtiyazlar sağladığı için asla onay vermiyoruz.

Gar0 Paylan
Diyarbakır

Erol Katırcıoğlu
İstanbul

MUHALEFET ŞERHİ

13.01.2022 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunulan 2 / 4092 esas numaralı Vergi Usul Kanunu İle Kurumlar Vergisi Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi, yürürlük ve yürütme maddeleri ile birlikte, 17.01.2022 tarihinde Plan ve Bütçe Komisyonunda görüşülerek 4 madde olarak kabul edilmiştir.

Geneli Üzerine Değerlendirmeler

AK Parti Hükümeti mensuplarınca hazırlanıp TBMM'ye sunulan kanun tekliflerindeki özensizliğin gün geçtikçe arttığı gözlemlenmektedir. Teklifin gerekçesinde, ilgili düzenlemenin tarafı olan mükelleflerin talepleri doğrultusunda hazırlandığı ve bu talepleri yerine getirmek üzere sunulduğu belirtilmektedir. Bu talepler bir günde oluşan ve Hükümete ulaştırılan talepler değildir. Öte yandan kur korumalı Türk lirası mevduat sistemi yaklaşık 1 ay önce Cumhurbaşkanı tarafından dile getirilmiş ve ilgili kurumlar bununla ilgili çalışmaları 1 ay önceden başlatmışlardır. Bugün görüşülen kanunun 2. maddesi 1 aydır gündemde olan bu düzenlemeye ilave içerik eklemektedir.

Henüz bir hafta önce yine AK Parti tarafından sunulan ayrı bir torba kanun teklifi Komisyonunda görüşülmüş ve Genel Kurul'a indirilmiştir. Mükellefler tarafından yoğun bir şekilde talep edildiği iddia edilen enflasyon düzeltilmesi ile 1 aydır ülkenin gündeminden düşmeyen kur korumalı TL mevduat sistemine yönelik ilave düzenleme bir önceki Teklife yetiştirilememiştir. Bu durum AK Parti'nin gelişi güzel kanun yapma tekniğini ortaya koymaktadır. TBMM, iktidarın bu yaklaşımı neticesinde itibarını yitirmektedir. Hükümet, kanun tekliflerini hazırlarken özen gösterme mecburiyeti hissetmemektedir. Bu özensiz anlayış yalnızca muhalefet milletvekilleri tarafından değil aynı zamanda Cumhuriyetçi milletvekilleri tarafından da kabul görmemelidir. İYİ Parti olarak Yüce Meclisimizin, Hükümet tarafından onay mercii olarak görülmesi karşı olduğumuz en önemli husustur.

Dikkat çekici bir diğer husus ise AK Parti Hükümeti'nin Türkiye'yi yönetebilme kabiliyetinin artık kalmamış olmasıdır. Neredeyse haftada bir TBMM'ye gönderilen kanun tekliflerinin içeriğinden Hükümet mensuplarının haberdar olmadığı açıktır. Sadece iki maddelik düzenleme içeren kanun teklifinin geçtiğimiz hafta görüşülen teklif içerisinde yer almaması bunun göstergesidir.

Türkiye ekonomisi AK Parti'nin yanlış siyasi ve ekonomik tercihleri sonucu bugün geldiğimiz noktaya ulaşmıştır. Tüm uyarılarımıza rağmen yapılan yanlışlardan dönülmemiştir. Sonuç olarak döviz kuru çok hızlı şekilde yükselmiş, enflasyon engellenemez hale gelmiştir. Şimdi ise bunların sonuçlarını hafifletebilmek amacıyla arka arkaya düzenlemeler getirilmektedir. Sorunu yaratan AK Parti iktidarının kendisidir. Bu sebeple çözüm için sundukları yeni düzenlemeler ve getirilen istisnalar da bu sorunun ortadan kalkmasına fayda sağlamayacaktır.

Teklifin Maddeleri Üzerine Değerlendirmeler

Madde 1

Teklifin 1'inci maddesinde işletmecilerin hakkı olan enflasyon muhasebesi yapılmasının iki yıl süreyle ertelenmesi düzenlenmektedir. Bu durum üretim, yatırım ve istihdamı olumsuz yönde etkileyecek, öz sermayesi ile işini yürütebilen şirketler cezalandırılacaktır.

Meri mevzuata göre 2021 yılı dönem sonu bilançolarında enflasyon düzeltmesi uygulanacaktır. Bu uygulama ile doğacak 17 yıllık düzeltmenin kârı zaten vergiye tabi değildir. 2022 ve devamındaki yıllarda enflasyon düzeltmesinin şartlarının devam etmesi durumunda yalnızca o yıllarda düzeltilme sonucu doğacak kârlar vergiye tabi olacaktır. Yani işletmelerin yapılacak enflasyon düzeltmesi sebebiyle vergi ödeyeceklerine yönelik oluşturulan algı doğru değildir.

Enflasyon muhasebesi ile doğacak kârların vergilendirilmemesi için Vergi Usul Kanununun Mükerrer 298'inci maddesinde yapılacak bir değişiklik veya geçici bir madde ihdası ile enflasyon muhasebesi sonucu oluşacak kârlarının sürekli veya geçici bir süreyle vergiye tabi tutulmayacağı düzenlenmesi daha yerinde olacaktır.

Ertelenmesi öngörülen enflasyon düzeltmesinin enflasyonla karşı karşıya kalındığı durumlarda uygulanması gerekmektedir. İş dünyasının aktörlerinin gerçek matrah bildirilmesine teşvik edilmesi gerekmektedir. Öngörülen erteleme ile kayıt dışılığa özendirilen bilançolar yerine gerçek bilançoların oluşturulması sağlanmalıdır. Bilançolar şirketlerin aynasıdır. Bu sebeple enflasyon düzeltmesinin yapılması gerekmektedir.

Enflasyon muhasebesine neden ihtiyaç duyulduğu enflasyon muhasebesini ilk defa yürürlüğe koyan 5024 sayılı kanunun genel gerekçesinde çok iyi bir şekilde ortaya konmuştur.

- Vergi kanunlarımızda enflasyonun etkilerinin giderilmesi ile ilgili çok sayıda hüküm olmakla birlikte, birbirleriyle uyumlu olmamaları ve uluslararası kabul görmüş standartlardan da uzak olmaları bu dağınık yapının tutarlı ve uluslararası standartlarla uyumlu hale getirilmesini zorunlu kılmaktadır.
- Fiyatlar genel seviyesindeki sürekli ve önemli artışlar, vergi matrahının oluşmasında bazı mükelleflerin lehine, bazı mükelleflerin de aleyhine sonuçlar doğurmaktadır. Daha açık bir ifade ile borçlanarak çalışanların vergi matrahı suni olarak azalırken, öz sermayesi ile çalışanların vergi matrahı suni olarak artmaktadır. Bu da vergi adaletini ve ticaret hayatındaki rekabet ortamını zedelemektedir.
- Bunun sonucu olarak da işletmeler öz sermaye ile çalışmaktan uzaklaşıp, borçlanmaya yönelmekte, bu durum, ülkemizin kaynak dağılımını ve işletmelerin malî dengelerini bozmakta ve malî yapının zayıflamasına yol açmaktadır. Bu nedenle katlanılan finansman maliyeti, vergi matrahlarının büyük ölçüde azalmasına sebebiyet vermektedir.
- Öz sermayesi ile çalışmak zorunda olan veya böyle çalışmayı tercih eden işletmeler kazanç vergisi olmaktan çıkıp servet vergisine dönüşen haksız vergilendirme ile karşılaşmaktadır. Bu husus işletmelerin öz sermayelerini azaltmakta, yatırım ve istihdam politikalarını olumsuz yönde etkilemektedir.
- Enflasyon düzeltmesi olmaması aynı zamanda, kayıt dışı ekonomiyi teşvik etmekte ve kayıt dışı ekonominin temel sebepleri arasında yer almaktadır.

- Yerli sermayenin zarar görmesinin yanı sıra, yabancı sermaye de bu faktör nedeniyle ülkeye yeterince gelmemekte, hatta yerli sermaye çeşitli şekillerde yurt dışına yönelmektedir.

Enflasyon düzeltmesinin vergi mevzuatında yer almaması, halka açık şirketler ile bankalardaki enflasyon düzeltmesi uygulaması ile çelişki oluşturmaktadır.

Bütün bunların yanında, malî tabloların çok yönlü fonksiyonları da işlevsiz kalmaktadır. Yatırımlar, kredi tahsisleri ve kâr dağıtımları açısından hatalı kararlar alınabilmekte, işletmenin yönetimi ile ilgili performans sistemleri anlamsız hale gelmektedir. Büyük emek verilen, büyük kaynaklar aktarılan muhasebe işlemleri anlamsız ve işe yaramaz rakam yığınları üretmekte, bunun işletme ekonomilerinde doğurduğu zararlar, son noktada, vergi potansiyelinin de aşınmasına yol açmaktadır.

Enflasyon düzeltmesi, gelecekte enflasyon tamamen yok olsa dahi geçmişte yaşanan enflasyonun yol açtığı ve malî tablolarda yarattığı tahribatı düzeltmekte, dolayısıyla, işletmelerin öz sermayelerinin gerçek boyutları ile değerlendirilmesine olanak sağlamaktadır.

Vergi barışının ve ekonomik sağlamlığın işletme bazında kalıcı olarak sağlanması açısından bu düzenlemeler yapılmaktadır.

Belirtilen bu gerekçeler günümüzde geçerliliğini korumakta ve enflasyon düzeltmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Dolayısıyla erteleme yapılması AK Parti Hükümeti'nin ortaya koyduğu aynı gerekçelerle çelişmektedir.

Yİ-ÜFE (2003=100) endeks değeri 2021 Aralık ayı itibarıyla 1022,25 değerine erişmiştir. 2003'de 100 birim olan bir değer bugün 1022,25 birime yükseldiğini göstermektedir. O tarihten bugüne kadar enflasyon düzeltmesi yapılmamış olması bilançoların gerçekten ne kadar uzak olduğunu ortaya koymaktadır. Bu sebeple enflasyon düzeltmesinin ertelenmesi son derece yanlıştır. Bir an önce firmalarımızın bilançolarının gerçeği yansıtmasını sağlayacak olan enflasyon düzeltmesinin yapılması gerekmektedir.

Madde 2

Teklif ile yabancı paralarını TL'ye çeviren kurumlar vergisi mükelleflerinin, TL mevduat ve katılım hesaplarından elde edecekleri faiz ve kâr payının, kur farkı sebebiyle oluşacak kazançları dahil olarak vergiden istisna edilmesi öngörülmektedir. Benzer bir istisnanın altın hesapları için de uygulanabilmesi, 2022 yılı sonuna kadar herhangi bir altın hesabının bozdurularak, en az üç ay vadeli TL mevduat hesabında değerlendirilmesi ile altının bozdurulmasından kaynaklanan kazancın vergiden istisna tutulması düzenlenmektedir.

Teklif ile getirilen istisna müessesesi, 2021 dönem sonu bilançosunda ve banka hesaplarında döviz mevduatı bulunan şirketlerin mevduatlarındaki döviz kur korumalı mevduat hesabında en az 3 ay değerlendirilmek üzere Türk Lirasına çevirmeleri halinde 2021 son çeyreğinde elde edilen %46,17 oranındaki değer artışına ilişkin vergilendirmeyi istisna göstererek vergi dışı bırakma imkânı tanımaktadır.

Daha açık şekilde açıklamak gerekirse 01.10.2021 ile 31.12.2021 tarihleri arasında 100.000 \$ döviz mevduatı bulunan bir kurum için yalnızca son çeyrekte oluşan kur değerlemesinden kaynaklı kazanç ayrıntılı olarak aşağıda hesaplanmıştır.

Açıklama	Tutar
Döviz Mevduatı	100.000,00 \$
01.10.2021 Döviz Kuru	8,88 TL.
31.12.2021 Döviz Kuru	12,98 TL.
2021/4. Çeyrekte Dövizdeki Değişim	4,10 TL.
01.10.2021 Döviz Mevduat TL. Karşılığı	888.000,00 TL.
31.12.2021 Döviz Mevduat TL. Karşılığı	1.298.000,00 TL.
2021/4. Dönem Kambiyo Karı	410.000,00 TL.
2021 Yılı Kurumlar Vergisi Oranı	25%
2021/4. Dönem Kambiyo Karına İsbet Eden Vergi	102.500,00 TL
Hesaplanan Verginin Döviz Varlığı İçindeki Oranı	7,90%

Yukarıdaki tablodan açıkça görüldüğü üzere 2021/4. vergilendirme döneminde döviz kurunda yaşanan değişim sonucu 2021 bilançosunda yer alan ve bankada bulunan döviz mevduatının %7,90'ı kadar veya her 100.000 \$ dolar için yaklaşık 100.000 TL istisna sağlanacaktır.

Uygulanan yeni ekonomi politikası ile zaten hazine büyük bir yük altına girecektir. Düzenleme ile şirketlerin faiz gelirlerinin vergiden muaf tutulması da yerinde değildir ve bu yükü artırmaktadır. 2022 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanun TBMM'den yeni geçmiştir. Bu bütçe hazırlanırken de bu gelirler hesaba katılarak bir denge kurulmuştur. Telifte yer alan düzenleme büyük bir vergi kaybına sebep olacaktır. Bu vergi kaybının ne kadar olacağı da belirlenebilir değildir. Zira uygulanan politika ile ucu açık bir gider oluşturulmaktadır.

Başka bir anlatımla şirketlere yıllık %0,50 ortalama ile döviz vadeli mevduat hesabında kalmaktansa, varlıklarını TL'ye çevrilerek 3 ay vadeli kur korumalı mevduat hesabına yatırılması karşılığında, döviz kurlarının sabit olacağı varsayımıyla dahi minimum %7,90 oranında hesaplanan verginin ödenmemesi suretiyle kazanç elde etme imkânı tanınmaktadır. Bu 3 aylık süre için vergiden istisna olan faiz geliri ile döviz kurunun yukarı yönlü hareket etmesi durumunda yine vergiden istisna olan kur farkı geliri ise bu hesaplama dahil olmayıp ayrıca bir kazanç kapısı oluşturacaktır.

Ülkemiz Hükümet'in uyguladığı yanlış politikalar neticesinde 70 sente muhtaç hale getirilmiştir. Buna çözüm olarak sunulan sistem ise Amerikan doları endeksli, ucu açık faiz garantili Türk lirası mevduat hesabı uygulamasıdır. Bu uygulama ile, millî paramızın kaderi ne yazık ki Amerikan Merkez Bankasına bırakılmıştır.

Yalnızca varlık sahibi kimselere vergi muafiyeti sağlanan bu düzenleme Anayasa'nın eşitlik ve vergide adalet ilkelerine aykırılık oluşturmaktadır. Zenginden alınan verginin istisna tutulması ile dar gelirli vatandaşlarımız daha çok vergi yükü altında bırakılmakta ve zengin daha çok zengin edilmektedir.

Muhammet Naci Cinisli

Erzurum

MANİSA MİLLETVEKİLİ UĞUR AYDEMİR İLE
42 MİLLETVEKİLİNİN TEKLİFİ

**VERGİ USUL KANUNU İLE KURUMLAR
VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- Geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2022 ve 2023 yılında biten hesap dönemleri itibarıyla) ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesi kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.

Bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (Ç) fıkrası uygulaması açısından, birinci fıkrada enflasyon düzeltmesi yapılmayacağı belirtilen dönemler enflasyon düzeltmesi şartlarının gerçekleşmediği dönem olarak değerlendirilir.

31/12/2023 tarihli mali tablolar enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın, enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kar/zarar farkı geçmiş yıllar kar/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tâbi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.

Bu maddenin önceki fıkralarında yer alan hükümler, bu Kanunun mükerrer 298 inci maddesinin (A) fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında olan mükellefler bakımından geçerli değildir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 2- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**VERGİ USUL KANUNU İLE KURUMLAR
VERGİSİ KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK
YAPILMASINA DAİR KANUN TEKLİFİ**

MADDE 1- 4/1/1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 33- Geçici vergi dönemleri de dahil olmak üzere 2021 ve 2022 hesap dönemleri (kendilerine özel hesap dönemi tayin edilenlerde 2022 ve 2023 yılında biten hesap dönemleri itibarıyla) ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde mükerrer 298 inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tablolar enflasyon düzeltmesine tabi tutulmaz.

Mükerrer 298 inci maddenin (Ç) fıkrası uygulaması açısından, birinci fıkrada enflasyon düzeltmesi yapılmayacağı belirtilen dönemler enflasyon düzeltmesi şartlarının gerçekleşmediği dönem olarak değerlendirilir.

31/12/2023 tarihli mali tablolar, enflasyon düzeltmesi şartlarının oluşup oluşmadığına bakılmaksızın enflasyon düzeltmesine tabi tutulur. Yapılan enflasyon düzeltmesinden kaynaklanan kâr/zarar farkı geçmiş yıllar kâr/zararı hesabında gösterilir. Bu şekilde tespit edilen geçmiş yıl kârı vergiye tabi tutulmaz, geçmiş yıl zararı zarar olarak kabul edilmez.

Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkrası hükümleri, mükerrer 298 inci maddenin (A) fıkrasının (9) numaralı bendi kapsamında olan mükellefler bakımından geçerli değildir.

Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.”

MADDE 2- 13/6/2006 tarihli ve 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanununa aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 14- (1) 14/1/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin üçüncü

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile
42 Milletvekilinin Teklifi)

üçüncü fıkrasının (I) bendinin (g) alt bendi hükmüne istinaden Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk Lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak; kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk Lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlığı bu kapsamda açılan en az üç ay vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda aşağıda belirtilen kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır:

a) Söz konusu yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı,

b) 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk Lirasına çevrilen hesaplarla ilgili oluşan kur farkı kazançları ile söz konusu hesaplardan dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kar payları ile diğer kazançlar.

(2) Birinci fıkra kapsamına girmemekle birlikte, kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk Lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda oluşan kur farkı kazançlarının, geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle Türk Lirasına çevrildiği tarih arasına isabet eden kısmı ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kar payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

fıkrasının (I) numaralı bendinin (g) alt bendi hükmüne istinaden Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevrilen hesaplar ile ilgili olarak; kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını, dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı, bu kapsamda açılan en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda aşağıda belirtilen kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır:

a) Bu fıkra kapsamındaki yabancı paraların dönem sonu değerlemesinden kaynaklanan kur farkı kazançlarının 1/10/2021 ile 31/12/2021 tarihleri arasındaki döneme isabet eden kısmı,

b) 2021 yılı dördüncü geçici vergi dönemine ilişkin beyannamenin verilme tarihine kadar Türk lirasına çevrilen hesaplarla ilgili oluşan kur farkı kazançları ile söz konusu hesaplardan dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar.

(2) Birinci fıkra kapsamına girmemekle birlikte, kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan yabancı paralarını 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm kuru üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda oluşan kur farkı kazançlarının, geçici vergi dönemi sonu değerlemesiyle Türk lirasına çevrildiği tarih arasına isabet eden kısmı ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır.

(Manisa Milletvekili Uğur Aydemir ile
42 Milletvekilinin Teklifi)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(3) Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk Lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk Lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk Lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda Türk Lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kar payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır.

(4) Türk Lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda bu madde kapsamında istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler, vergi ziyası cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

(3) Kurumların 31/12/2021 tarihli bilançolarında yer alan altın hesabı ile bu tarihten sonra açılacak işlenmiş ve hurda altın karşılığı altın hesabı bakiyelerini 2022 yılı sonuna kadar Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşümün desteklenmesi kapsamında dönüşüm fiyatı üzerinden Türk lirasına çevirmeleri ve bu suretle elde edilen Türk lirası varlığı en az üç ay vadeli Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarında değerlendirmeleri durumunda Türk lirasına çevrildiği tarihte oluşan kazançlar ile dönem sonu değerlemesinden kaynaklananlar da dâhil olmak üzere vade sonunda elde edilen faiz ve kâr payları ile diğer kazançlar kurumlar vergisinden müstesnadır.

(4) Bu maddenin birinci, ikinci ve üçüncü fıkralarında yer alan istisna hükümleri, aynı şartlarla geçerli olmak üzere bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükelleflerinin kazançları hakkında da uygulanır.

(5) Türk lirası mevduat veya katılma hesabından vadeden önce çekim yapılması durumunda bu madde kapsamında istisna edilen tutarlar nedeniyle zamanında tahakkuk ettirilmeyen vergiler, vergi ziyası cezası kesilmek suretiyle gecikme faiziyle birlikte tahsil olunur.”

MADDE 3- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4- Bu Kanun hükümlerini Cumhurbaşkanı yürütür.

